

Rozprawa doktorska *Przeżywane, mówione, pisane. Wspomnienia Oli Watowej w świetle krytyki genetycznej* stanowi syntetyczne ujęcie pisarstwa Oli Watowej ukazane w perspektywie krytyki genetycznej oraz na tle wydarzeń z życia autorki. Znana dotąd jako co najwyżej edytorka lub koedytorka spuścizny swego męża oraz jako rozmówczyni Jacka Trznadla w książce *Wszystko co najważniejsze*, nie przyciągała dotąd uwagi jako pisarka. I chociaż wciąż nie można o niej powiedzieć, że była pełnokrwistą pisarką, to z pewnością trzeba dziś stwierdzić, że Ola Watowa bywała nią i to znacznie częściej niż dotąd sądziliśmy.

W pracy pojawiają się więc rozważania nad procesem genezy *Wszystko co najważniejsze* – omówieniu poddane zostają całkiem liczne nieopublikowane nigdy maszynopisy Watowej, pisane przez nią w różnych okresach, ale w czasach poprzedzających powstanie jej jedynej książki wspomnieniowej, a zatem wszystkie te wcześniejsze pisarskie przymiarki potraktowane zostają w rozprawie jako jej *dossier* genezy tego tekstu.

Przedstawiono literackie przygody Oli Watowej na szerokim i bogatym tle jej biografii z uwzględnieniem przyjaźni z Włodzimierzem Majakowskim, Czesławem Miłoszem, Konstantym Jeleńskim, Józefem Czapskim. W tworzeniu rozprawy bezcenne okazały się dwie kwerendy przeprowadzone w mieszkaniu/archiwum Andrzeja Wata, gdzie udało się znaleźć nie tylko nieopublikowane maszynopisy autorki, ale także cenne, nieopublikowane dotąd listy wielu prominentnych postaci polskiego życia literackiego na emigracji, krążących wokół domu Watów, a potem, po śmierci Aleksandra – Watowej. W pracy, poza *ineditami* Watowej, znalazły się też liczne *inedita* Miłoszowskie, pojedyncze listy Anny Kamieńskiej, Józefa Czapskiego i innych. Rozprawa powstawała też po przeprowadzeniu rozmów z kilkoma przyjaciółkami Oli Watowej: Martą Wyką, Moniką Gibson, Małgorzatą Smorąg-Goldberg i Anną Łabędzką, którzy zgodziły się życie nieco światła na sytuację życiową Oli po śmierci Aleksandra.

Kluczowy problem poruszony, opisany i ostatecznie – jak można sądzić – rozstrzygnięty w rozprawie to proces powstawania książki wspomnieniowej Oli Watowej, współautorstwo Jacka Trznadla aż do pretekstowego konfliktu zmierzającego do usunięcia go z karty tytułowej i tekstu. Drobiazgowo zrekonstruowano ciąg zdarzeń, które doprowadziły do przeprowadzenia serii nagrań, następnie powstania samej książki, prześledzono również korespondencję. Co jednak najważniejsze, dokonano transkrypcji ocalałych nagrań, których zawartość stanowi ważny dokument genezy *Wszystko co najważniejsze* i dokonano nowej ich transkrypcji zgodnie z zasadami wypracowanych przez badania genetyczne. Na aneks do niniejszej rozprawy, poza

wspomnianymi już wcześniej *ineditami*, składa się całość rozmów Watowej z Trznadlem bez skreśleń i skrótów.